

Asia: VN/13615/2019

Lausuntopyyntö valtioneuvoston periaatepäätökseksi liikenneturvallisuusstrategiasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtioneuvoston liikenneturvallisuusstrategiaa koskeva periaatepäätös liitteineen on tervetullut toimenpidekokonaisuus liikennekuolemien ja loukkaantumisten ehkäisemiseksi.

A-klinikkasäätiö pitää hyvänä, että päihteisiin liittyvät näkökohdat on nostettu näkyvästi esiin periaatepäätöksen luonnoksessa ja toimenpideohjelmassa. Onnettomuuksien ja näkyvien seurausten lisäksi päihteiden läsnäolo liikenteessä heikentää yleistä luottamusta kanssaliikkujiin ja vähentää liikenteen psykologista turvallisuudentunnetta. Erityisenä ongelmana on nähtävä huumeiden kasvava osuus tieliikenteen rattijuopumustapauksista, mikä asettaa liikenneturvallisuustyön uusien haasteiden eteen.

Päihteet eivät kuulu liikenteeseen. On selvää, että liikenteen turvallisuustyö keskittyy ennaltaehkäisevien toimien lisäksi valvontaan sekä asianmukaisiin sanktioihin. Näiden toimien ohella A-klinikkasäätiö korostaa, että onnistunut päihdehaittojen vähentäminen edellyttää addiktioiden perusluonteen ymmärtämistä myös liikenteen turvallisuustyössä. Vaikeasti huumeriippuvainen henkilö ei toimi tyyppillisten motiivien mukaisesti, vaan ohjautuu voimakkaasti aineen tarpeesta tai vaikutuksesta käsin.

Toimenpidelistauksessa esitetyt huumerattijuopumuksien seuraamusten arviointihanke sekä huume- ja lääkeainepikatestien kehittäminen ovat tärkeitä avauksia. Tutkimusta tulisi suunnata eri huumausaineiden käytön tunnistamiseen ja entistä parempaan aineiden psykofyysisten vaikutusten ymmärtämiseen. Kannatamme toimia, joilla poliisin hyviä palveluihin ja hoitoonohjausvalmiuksia kehitetään edelleen.

Nuoret osana liikenneturvallisuustyötä

Liikenneturvallisuuden nykytilaa käsittelevässä katsauksessa huomioidaan nuorten tieliikenneonnettomuuksiin usein liittyvän alkoholin ja muiden päihteiden käyttö. Kannatamme jatkuvaa ja erityisesti kouluikäisiin sekä toisen asteen opiskelijoihin kohdistuvaa liikenneturvallisuuden asennekasvatusta.

On myös tunnustettava se tosiasia, että osa nuorista syrjäytyy jo varhain ja käyttää voimakkaampia huumausaineita yhä nuoremmalla iällä. Joutuessaan syvemmälle päihdemaailmaan koulu, harrastukset ja nuoren aiemmat viiteryhvät menettävät merkitystään tiedon lähteinä ja samastumiskohteina. A-klinikkasäätiö painottaa etsivän ja kohtaavan nuorisotyön ammattilaisten ja vertaisten roolia myös liikennekasvatuksessa. Luottamuksellisessa ja tuomitsemattomassa tilanteessa välitetty tieto on helpompi ottaa vastaan kuin ylhäältä alas annettava opetus.

Aikuiset liikenteen ja päihteiden käyttäjinä

Rattijuopumusta torjuvaa ja yleistä päihteettömän liikenteen tavoitetta tukevaa kampanjointia tulee jatkaa koko väestölle. Yleisen tietoisuuden lisäämisessä on eduksi tunnustaa huumausaineiden käytön yleistymisen ja painottaa riittävästi kaikkien huumausaineiden alaisena ajamisen kieltoa. Myös PKV-lääkkeiden riskit liikenteelle sekä lääkkeiden ja muiden päihteiden yhteisvaikutukset tulisi tuoda näkyvästi esiin päihdekentän muuttuessa.

Erityisen paljon tieliikenteessä toimiville ammattiryhmille olisi hyvä suunnata liikenneturvallisuutta edistävää jatkokoulutusta esimerkiksi työnantaja- ja työntekijäliittojen yhteistyöllä. Ammattikuljettajien lisäksi esimerkiksi liikkuva myyntihenkilökunta hyötyisi turvallisen ajon kertausvalmennuksesta, jonka yhteydessä voisi korostaa alkoholin, huumeiden, lääkkeiden ja niiden yhteisvaikutusten liikenneskejä.

Ikääntyvät päihteidenkäyttäjät ja liikenne

Väestörakenteemme näkökulmasta liikenneturvallisuustoimia olisi suunniteltava myös eläköityvän ja alkoholinkäyttöön tottuneen sukupolven näkökulmasta. Ikääntyvien päihteidenkäyttö ja heikentyvät liikennetaidot tiedostetaan melko hyvin erillisinä ongelmina, mutta niiden samanaikaisuuteen olisi myös hyvä kiinnittää huomiota sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä senioritoiminnassa.

Muita lausuntomateriaalissa esitettyjä asioita

- A-klinikkasäätiö pitää hyödyllisenä selvittää muutostarpeita liittyen ajoterveyden edistämiseen, vesiliikenteen promillerajan laskemiseen sekä pyöräilyn ja mikroliikkumisen promillerajaan.

- Kannatamme alkolukon edellyttämistä yhteiskunnan korvaamissa tai järjestämissä kuljetuksissa.
- Tuemme poikkihallinnollista lähestymistapaa liikenneturvallisuutta parantavassa ennaltaehkäisevässä mielenterveystyössä.

Helsingissä 7.1.2022

Hannu Jouhki

Toimitusjohtaja

A-klinikkasäätiö

Ratamestarink. 7 A

00520 Helsinki

Jouhki Hannu
A-klinikkasäätiö